

CALM, IDIS Viitorul și Promo-LEX au decis să creeze „Coaliția pentru Descentralizare”



Marti, 21 iunie 2022, Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM), Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale Viitorul (IDIS Viitorul) și Asociația Obștească Promo-LEX (Promo-LEX) au constituit „Coaliția pentru Descentralizare” prin semnarea unui Memorandum de colaborare și stabilirea unui plan de acțiuni.

În cadrul unei conferințe de presă, reprezentanții celor 3 organizații au prezentat inițiativa, au explicat de ce este nevoie de mai multă descentralizare și autonomie locală, precum și ce urmează să întreprindă Coaliția pentru ași atinge

scopul stabilit.

„Coaliția pentru Descentralizare” urmărește edificarea și activarea unei platforme de discuții care va asigura o abordare cât mai complexă și multilaterală a problematicii reformei administrației publice, în vederea accelerării și aprofundării procesului de descentralizare și consolidare a autonomiei locale.

Obiectivele cheie ale Coaliției sunt:

1. Contribuirea la definirea obiectivelor procesului de descentralizare și consolidare a autonomiei locale și promovarea lor prin mobilizarea actorilor interesați de acest proces;
2. Stimularea unui dialog incluziv și comprehensiv, cu implicarea unui cerc larg de subiecți, care vor discuta, agreea și trasa direcțiile principale de reformare a administrației publice;
3. Informarea societății despre reforma administrației publice locale (opțiunile de reformă, etapele de implementare etc.).

În practică, „Coaliția pentru Descentralizare” va coordona și gestiona mai multe platforme de susținere și dialog între guvernul central și autoritățile locale pentru a fixa, de comun acord, o agendă națională pentru cele mai importante modificări legislative și ajustări instituționale în domeniul administrației publice locale.

Prioritățile Coaliției pentru următoarea perioadă sunt:

1. Consolidarea guvernării descentralizate în Republica Moldova, care să conducă la întărirea și extinderea subsidiarității, autonomiei locale și optimizării funcțiilor și resurselor puterilor locale;
2. Extinderea bazei finanțelor locale în condiții de transparență, eficacitate și legalitate a deciziilor puterilor locale în stat.

3. Participarea activă, responsabilă și calificată la toate etapele de recalibrare a puterilor locale de nivelul I și II, oferindu-și toată susținerea și priceperea la identificarea opțiunilor de reformă, scenariile optime, evaluarea impactului și mobilizarea actorilor locali și regionali în vederea implementării acestor reforme.

Coaliția este o inițiativă voluntară a celor 3 asociații. Ideea creării Coaliției a pornit de la necesitatea identificării și promovării unor soluții pe măsura obligațiilor asumate de Republica Moldova în cadrul Congresului Puterilor Locale și Regionale al Consiliului European, dar și a angajamentelor mult mai complexe pe care statutul de țară-candidat în procesul de aderare la Uniunea Europeană le comportă.



#101. Parlamentul lucrează pentru tine?! – campanie Promo-LEX de monitorizare și informare despre activitatea Legislativului



Asociația Promo-LEX lansează campania **#101. Parlamentul lucrează pentru tine?!** prin care își propune să realizeze, pe parcursul anilor 2021 – 2025, un șir de activități de monitorizare și informare despre activitatea Legislativului. O primă activitate publică realizată este cea de monitorizare și comunicare periodică despre modul de organizare și desfășurare a ședințelor plenare ale Parlamentului.

Astfel, Promo-LEX va informa săptămânal despre ședințele plenare ale Parlamentului, reflectând în special aspecte care țin de prezența deputaților, ordinea de zi a ședinței, respectarea procedurii de votare și a cerințelor de transparență decizională. Totodată, Promo-LEX va sesiza eventualele abateri, încălcări ale procedurilor, urmărind

astfel să contribuie la consolidarea procesului legislativ.

Prima ședință monitorizată este cea din 16 iunie curent, la care și-au înregistrat prezența 97 de deputați. Chiar dacă și-au înregistrat prezența, nu toți deputații au participat la lucrările ședinței, or la procedura de vot au luat parte, pentru diferite proiecte, între 56 și 86 de deputați.

Proiectul ordinii de zi pentru următoarele două săptămâni a ședințelor plenare a fost întocmit și publicat pe pagina web oficială a instituției abia miercuri, 15 iunie curent, deși Regulamentul Parlamentului stipulează că acesta trebuie întocmit în prima jumătate a săptămânii premergătoare și publicat la începutul săptămânii de lucru, adică în ziua de luni.

Din cele 26 de proiecte incluse în ordinea de zi, pe 16 iunie 2022 au fost examinate 8: inclusiv 5 proiecte de legi (1 proiect de lege a fost votat în prima lectură, iar 4 – în lectură finală), 2 proiecte de hotărâri și 1 moțiune simplă. Proiectele legislative votate au vizat domenii de activitate precum justiția și buna guvernare (1); drepturile omului (1); securitatea de stat (1); agricultură (1); sănătate și protecție socială (2); politică externă (1) și numiri/demisii (1). Autorii proiectelor au fost deputații din majoritatea parlamentară – 2 proiecte, Președinta Republicii Moldova – 2 proiecte și Guvernul – 1 proiect.

Moțiunea simplă asupra politicilor Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, înaintată de opoziție a fost respinsă. În contextul discuțiilor și a votului asupra moțiunii simple, deputații BECS au părăsit sala de ședințe. Un deputat al acestei fracțiuni a blocat tribuna Parlamentului, încălcând astfel art. 132 din Regulamentul Parlamentului.

În cazul a 4 proiecte (50% din cele examinate) nu au fost respectate cerințele de transparență decizională, nefiind publicate pe pagina web a Parlamentului actele aferente

acestora. Astfel, în ziua votării nu era publicat Raportul comisiei permanente sesizate în fond pentru un proiect de hotărâre, un proiect examinat în I lectură și alte două în lectura a II. Totodată, pentru un proiect nu a fost publicată sinteza amendamentelor și versiunea redactată a textului legii, înainte de votarea în lectura a II-a.

Două dintre proiectele votate au înregistrat cele mai scurte termene de examinare în două lecturi – 24 și 29 de zile calendaristice. Remarcăm că, autorii – Guvernul și Președintele Republicii Moldova nu au solicitat examinarea în regim de urgentă sau în mod prioritar. În aceste cazuri, a fost restricționat dreptul deputaților, comisiilor permanente și fracțiunilor parlamentare de depunere a amendamentelor în termenul de 30 de zile după înregistrarea proiectului, conform prevederilor Regulamentului Parlamentului. În context, atragem atenția că, pe pagina web a Legislativului sunt peste 30 de proiecte, înregistrate de circa un an, cu statut încă de examinare. Autorii acestora sunt deputații Frației Blocului Comuniștilor și Socialiștilor (63%), Frației "Partidul Acțiune și Solidaritate" (19%) și Frației Partidului Politic "ȘOR" (16%) .

Cea mai lungă dezbateră, de circa 3,5 ore, a fost asupra proiectului de hotărâre cu privire la Raportul Avocatului Poporului privind respectarea drepturilor și libertăților omului în Republica Moldova în anul 2021. Cea mai scurtă dezbateră, de circa 2 minute, a fost înregistrată la proiectul de lege nr. 191 pentru modificarea unor acte normative (Legea nr.215/2011 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova – art.7, 16; Legea nr.130/2012 privind regimul armelor și al munițiilor cu destinație civilă – art.29; ș.a.).

În perioada anilor 2021–2025, activitatea Parlamentului Republicii Moldova este supusă unei monitorizări exhaustive în cadrul Programului "Democrație, Transparență și Responsabilitate". Scopul monitorizării este de a spori transparența instituției, de a contribui la îmbunătățirea

procedurilor legislative și de a consolida interacțiunea dintre deputați și cetățeni. Monitorizarea este axată pe câteva direcții: transparența decizională; evaluarea modului de organizare și desfășurare a ședințelor plenare și a activității comisiilor parlamentare; controlul parlamentar; managementul bugetar și administrativ.



#101. Parlamentul lucrează pentru tine?!



97 deputați
și-au înregistrat
prezența la ședință

doar între 56 și 86 deputați

au luat parte la procedura de vot



Promo - LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

Sedința plenară din 16 iunie 2022



#101. Parlamentul lucrează pentru tine?!

Cea mai lungă dezbatere

3,5 ore

Cea mai scurtă dezbatere

2 minute

Promo - LEX
Protecciona democratiiei și a dreptarilor omului

Sedința plenară din 16 iunie 2022

Pentru informații suplimentare:

Elena Căpățînă, Comunicatoare Asociația Promo-LEX

GSM: 079454344; elena.capatina@promolex.md

**În contextul războiului din
Ucraina, mass-media și**

Telegram sunt platformele cheie de răspândire a discursului de ură ca parte a propagandei de război



În perioada 24 februarie – 24 aprilie 2022, Promo-LEX a identificat 83 de cazuri de discurs de ură. Dintre acestea, 38% au fost identificate în surse media scrisă și online, iar 31% în aplicațiile mobile. Cele mai afectate grupuri de discursurile de ură au fost cele reprezentate de către ucraineni și politicieni.

61% din numărul total de vizualizări au fost generate de cazurile identificate în TikTok

Cele 83 de cazuri de discurs de ură, instigare la discriminare sau alte forme de manifestare a intoleranței au fost

vizualizate de peste 10 milioane de ori, 61% din numărul total de vizualizări au fost generate de cazurile identificate în TikTok (nouă cazuri). Acestea din urmă au fost distribuite de 31 337 de ori, ceea ce reprezintă 88% din numărul total de distribuiri. Din acest punct de vedere, „efectul de rețea” al Social Media și al aplicațiilor mobile demonstrează viteza cu care discursul de ură ajunge la un public extins și devine „viral”.

Discursul de ură nu a fost sancționat, însă crește numărul sesizărilor și autosesizărilor

În perioada de monitorizare, nu au fost aplicate sancțiuni pentru cazurile de discurs de ură, însă s-a înregistrat o creștere a numărului de sesizări la adresa unor autorități cu responsabilități în domeniul prevenirii și combaterii discursului de ură, dar și o atitudine proactivă a autorităților prin auto-sesizări.

Procuratura Generală a înregistrat 23 de sesizări/autosesizări privind discursul care instigă la ură și discriminare și a pornit trei cauze penale privind propaganda războiului, iar Consiliul Audiovizualului a dispus organizarea a trei monitorizări din oficiu, inclusiv cu privire la modalitatea de reflectare a subiectului refugiaților din Ucraina în Republica Moldova.

Criteriul „naționalitate” a stat cel mai des la baza discursurilor de ură

În contextul războiului din Ucraina, autorii discursului de ură și instigare la discriminare sunt bărbații (87%), cu vârsta cuprinsă între 35 și 50 de ani (51%). Criteriile care au stat, cel mai frecvent, la baza discursurilor de ură au fost: „naționalitate” (43 de cazuri), „activitate profesională” (28 de cazuri) și „origine etnică” (9 cazuri). Aceleași criterii au stat la baza comentariilor de ură identificate în Telegram.

Discursurile de ură au fost îndreptate, în special, împotriva grupului reprezentat de către ucrainenii (40 de cazuri), inclusiv politicieni ucrainenii, militari ucrainenii, refugiați de diferite etnii etc.

Aproximativ 53% din cazuri au fost generate, promovate sau amplificate de mass-media

Din cele 83 de cazuri identificate, aproximativ 53% au fost generate, promovate sau amplificate de mass-media. Zece cazuri au fost identificate în cadrul emisiunilor TV, iar altele șapte – în cadrul sondajelor de opinie, parte a reportajelor TV.

Decizia Serviciului de Informații și Securitate de a bloca nouă pagini web a determinat, pe de o parte, utilizarea exclusivă a aplicației Telegram de către unele surse media online blocate, iar, pe de altă parte, aceasta a determinat și migrarea consumatorilor de știri ale acestor instituții în Telegram.

Lipsa opiniilor alternative sau a explicațiilor de rigoare au transformat platformele media, inclusiv în mediul online, în surse de răspândire a discursului de ură și a propagandei de război.

Telegram – o sursă de informare și ură

Regulile de comunicare ale companiilor Social Media au determinat migrarea parțială în Telegram a politicienilor, liderilor de opinie etc. care încalcă aceste reguli, iar conținutul lor este restricționat sau eliminat. Sursele monitorizate au răspândit știri, în special din canale cu conținut pro Federația Rusă și anti-Ucraina, iar canalele deputaților Frațiunii Blocului Comuniștilor și Socialiștilor au fost platforme de răspândire a acestui conținut generat de surse cu 100 de mii de urmăritori.

Războiul din Ucraina – un context nou, aceeași retorică

Comunitatea LGBTQI a fost prezentată ca fiind una dintre „cauzele” războiului, iar retorica „valorilor tradiționale ortodoxe” a fost reluată, acestea fiind două dintre elementele utilizate consecvent în discursurile de ură din ultimii trei ani.

Pe termen mediu și lung, există riscul ca efectul acestor mesaje să constea nu doar în creșterea nivelului de intoleranță față de refugiați și alte grupuri sociale (romi, musulmani, evrei etc.), dar și în schimbarea dinamicii discursului de ură împotriva lor pe fundalul crizei economice.

Combaterea propagandei de război înseamnă inclusiv prevenirea și sancționarea discursului de ură

Adoptarea în lectură finală a proiectului de lege nr. 301/2016 privind reglementarea infracțiunilor motivate de prejudecată oferă pârghii legale pentru prevenirea și sancționarea discursului instigator la discriminare.

În perioada imediat următoare și pe termen mediu, Asociația Promo-LEX recomandă Guvernului să dezvolte și să implementeze o campanie de sensibilizare și informare cu privire la prevenirea și combaterea propagandei de război și a discursului de ură în parteneriat cu alte autorități, societatea civilă și instituții mass-media.

În același timp, Promo-LEX recomandă Consiliului Audiovizualului să monitorizeze discursul care incită la ură în produsele audiovizuale, inclusiv prin prisma propagandei de război, dar și să elaboreze ghiduri sau recomandări pentru furnizorii de servicii media și jurnaliști cu privire la prevenirea mesajelor care propagă războiul și ura în produsele audiovizuale. Asociația Promo-LEX recomandă Consiliul de Presă să promoveze semnarea Codului deontologic al jurnalistului de către instituțiile media online ca formă de auto-reglementare.

Pentru mai multe detalii, Raportul poate fi citit integral [aici](#).

Raportul a fost realizat de către Asociația Promo-LEX cu ajutorul poporului american, prin intermediul Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID Moldova). Opiniile exprimate în raport nu reflectă neapărat punctul de vedere USAID.

Promo-LEX și-a expus opinia asupra proiectului Hotărârii CEC cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului de vot prin internet „e-Votare”

OPINIA Promo-LEX



asupra proiectului Hotărârii Comisiei Electorale Centrale cu privire la aprobarea **Conceptului Sistemului de vot prin internet „e-Votare”**

www.promolex.md

Asociația Promo-LEX și-a expus observațiile și recomandările

asupra Conceptului Sistemului de vot prin internet „e-Votare” și a expediat Comisiei Electorale Centrale (CEC) [OPINIA](#) sa la acest subiect.

În textul opiniei se apreciază intenția și eforturile CEC de dezvoltare și implementare a unui sistem de vot prin internet și se susțin, de principiu, modificările propuse. Totodată, Promo-LEX a formulat mai multe recomandări pentru clarificarea rolului observatorilor în procesul de implementare a votului prin internet.

De asemenea, a fost recomandată includerea și descrierea în Concept a unei etape dedicată simulării soluției tehnice alese, precum și necesitatea evaluării costurilor financiare asociate dezvoltării, testării și implementării sistemului „e-Votare”. Totodată, Promo-LEX consideră că organizarea alegerilor, cu utilizarea votului prin internet, trebuie să fie prevăzută expres în Codul electoral și nu la discreția autorității care va stabili data alegerilor.

Amintim că, Conceptul sistemului de vot prin internet “E-votare” poate fi consultat de persoanele interesate, până astăzi, 15 iunie 2022, pe pagina oficială a Comisiei Electorale Centrale – <https://bit.ly/2TlX0n0>.

Pentru informații suplimentare:

Elena Căpățînă, comunicatoare Promo-LEX;

GSM: 079454344

Constataările Misiunii de observare Promo-LEX privind desfășurarea votării în turul II al alegerilor locale noi



Observatorii Promo-LEX au monitorizat desfășurarea turului doi al alegerilor locale noi în 3 localități unde primarul nu a fost ales din primul tur: comuna Ghetlova din raionul Orhei, satul Glinjeni din raionul Fălești și satul Zastînca din raionul Soroca. Totodată, Misiunea de observare a efectuat și numărarea în paralel a voturilor, care a confirmat rezultatele preliminare, anunțate de Comisia Electorală Centrală. Informațiile au fost colectate și raportate de către 5 observatori pe termen scurt care au monitorizat procesul electoral din fiecare secție de votare.

În rezultatul monitorizării alegerilor s-a constatat că, secțiile de votare s-au deschis regulamentar. Pe parcursul zilei alegerilor, votarea a fost organizată eficient și s-a desfășurat liniștit.

Și pentru acest tur de scrutin atragem atenția asupra numărului mare, în opinia Misiunii, de cereri de votare cu urna mobilă depuse la Glinjeni (60) și Zastînca (41), în ambele cazuri cu 11 mai multe decât în primul tur. Amintim că, potrivit bunelor practici internaționale, utilizarea urnelor mobile de vot nu este recomandată, deoarece este însoțită de un risc înalt de falsificare.

De asemenea, pentru turul doi nu a fost soluționată problema accesibilității secțiilor de votare, 4 din 5 secții nefiind asigurate cu condiții minime de accesibilitate (rampă) pentru persoanele cu deficiențe locomotorii.

Închiderea secțiilor de votare s-a desfășurat regulamentar. Numărarea voturilor de către organele electorale s-a efectuat rapid. Membrii biroului electoral 25/034 Ghetlova, însă, au ignorat norma cu privire la obligativitatea prezentării buletinului de vot la numărare de către un singur membru.

Rezultatele numărării, în paralel, a voturilor se prezintă în felul următor:

N.	Localitate	Primar ales	Rezultate preliminare CEC	Rezultate preliminare Promo-LEX	Diferența
1.	Ghetlova, raionul Orhei	Svetlicinîi Anastasia (PPȘ)	468 (50,98%)	468 (50,98%)	–
2.	Glinjeni, raionul Fălești	Zarija Viorel (PN)	612 (57,57%)	612 (57,57%)	–
3.	Zastâncă, raionul Soroca	Covalciuc Valeriu (BECS)	455 (65,37%)	455 (65,37%)	–

Cu începere din anul 2009, aceasta este a 23-a Misiune organizată de Asociația Promo-LEX, cu implicarea a peste 16 400 de observatori naționali. Misiunea de observare a alegerilor locale noi din 29 mai curent are loc cu susținerea financiară a Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională ([USAID](#)).

Pentru informații suplimentare:

Elena Căpățînă, comunicatoare, Asociația Promo-LEX

Tel: 079454344; presa@promolex.md

Dezbateră publică „Noul

context de securitate regională. Demersuri și recomandări pentru analiza conflictului transnistrean”



În data de 03 iunie 2022 Asociația Promo-LEX a organizat, la Chișinău, dezbateră publică cu titlul **„Noul context de securitate regională. Demersuri și recomandări pentru analiza conflictului transnistrean”**. Evenimentul este primul de acest gen din cadrul proiectului „The unresolved conflicts from Georgia, the Republic of Moldova and Ukraine. A common EaP and EU vision for reconciliation and confidence-building across the region”, implementat în parteneriat cu Asociația Experts for Security and Global Affairs (Romania), **European Initiative Liberal Academy Tbilisi** (Georgia) and Ukrainian Institute for International Politics (Ukraine).

Scopul acestui eveniment a fost de a evidenția perspectivele și interpretările plurivalente ale impactului războiului din

Ucraina asupra Republicii Moldova și a soluționării conflictului transnistrean. Obiectivul dezbaterii a fost organizarea unui spațiu de discuții între oficiali și experți, astfel încât ultimii să poată defini ulterior noi priorități și viziuni pentru abordarea problemelor de securitate națională, dar și pentru soluționarea conflictelor regionale.



Obiectivul specific al dezbaterii a fost definirea așteptărilor și nevoilor instituțiilor publice din Republica Moldova cu atribuții în domeniul reglementării conflictului transnistrean și al

securității și apărării naționale. În plus s-a propus conturarea unei nevoi de participare pro-activă a societății civile și a mediului academic în activitatea de evaluare, analizare și implementare a politicilor publice relevante în acest domeniu.

Pentru atingerea acestui obiectiv, organizatorii evenimentului au invitat la această dezbatere reprezentanți ai instituțiilor publice, executive și legislative, reprezentanți ai societății civile, instituții media, precum și reprezentanți ai mediului academic. Participanții și-au expus opiniile cu privire la principalele amenințări la adresa securității naționale și a ordinii publice în contextul extinderii agresiunii ruse în Ucraina, evidențiind riscurile asociate existenței și menținerii regimului separatist la Tiraspol.

Printre invitați s-au numărat reprezentanții Biroul Politici de Reintegrare, ai Guvernul Republicii Moldova, ai Parlamentul Republicii Moldova, Inspectoratului General al Poliției, Poliției de Frontieră, ai Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova.

Experții proiectului vor transmite către reprezentanții instituțiilor publice care au participat la proiect principalele idei, sugestii și recomandări identificate de către vorbitori sub forma unui document de poziție.

Această activitate a fost implementată în cadrul proiectului [“The unresolved conflicts from Georgia, the Republic of Moldova and Ukraine. A common EaP and EU vision for reconciliation and confidence-building across the region”](#) , implementat în cadrul Schemei de Re-granting a Forumului Societății Civile a Parteneriatului Estic.

CtEDO a comunicat Guvernului cazul unei femei discriminate pe criteriu de dizabilitate și lipsite de posibilitatea de a-și apăra drepturile

La data de 23 mai 2022, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO) a comunicat Guvernului Republicii Moldova un nou caz de încălcare a drepturilor omului. Este vorba despre cazul E.T. vs. Republica Moldova. Cererea vizează imposibilitatea reclamantei de a introduce o acțiune în justiție pentru redobândirea capacității sale juridice. În fața Înaltei Curți, reclamanta este reprezentată de către avocații Asociației Promo-LEX.

La sfârșitul anilor 90, reclamanta s-a îmbolnăvit de o maladie psihică cronică. După apariția maladiei, soțul acesteia a divorțat de reclamantă, iar în anul 2002 a depus o cerere la

judecătoria Botanica, pentru a o lipsi de reclamantă de capacitatea juridică.

La 22 noiembrie 2002, judecătoria Botanica a admis acțiunea soțului și a lipsit reclamanta de capacitatea de exercițiu. Reclamanta nu a fost informată despre Hotărârea emisă și nici nu a primit o copie a acesteia. Astfel, ea nu a avut posibilitatea de a contesta hotărârea.

Ulterior, prin Decizia din 17 decembrie 2010, Pretura Sectorului Botanica a atribuit reclamantei un tutore, care a plasat-o într-un centru psihoneurologic. Pe parcursul acțiunii tutelei, tutorele nu și-a manifestat interesul față de reclamantă. Obligațiile stabilite de Codul Civil, privind asigurarea realizării intereselor persoanei aflate sub tutelă nu au fost realizate efectiv, iar reclamanta a fost lăsată în grija internatului psihoneurologic, fiind incapabilă să-și apere drepturile și interesele.

În anul 2015, avocatul Promo-LEX, Dumitru Sliusarenco a înaintat o cerere de chemare în judecată în interesul reclamantei, privind revizuirea capacității juridice și declararea capacității depline a reclamantei. Printr-o hotărâre definitivă a Curții de Apel Chișinău din 30 octombrie 2015, judecătorii au refuzat să examineze acțiunea pe motiv că mandatul dat avocatului de către reclamantă nu era valabil, deoarece era semnat de o persoană în incapacitate de exercițiu.

Invocând articolul 6 din Convenție, reclamanta s-a plâns în fața Înaltei Curți, că imposibilitatea de a porni o acțiune cu privire la capacitatea sa juridică, i-a încălcat dreptul de acces la o instanță. Ea susține, de asemenea, că lipsa sa totală de capacitate de exercițiu, combinată cu plasarea sub tutelă și internarea ei, a constituit o discriminare pe baza stării sale de sănătate mintală, contrar articolului 14 din Convenție împreună cu articolul 8 din Convenție.

În cele ce urmează, CtEDO a invitat Guvernul Republicii Moldova să furnizeze informații cu privire la asigurarea accesului reclamantei la o instanță pentru a obține o decizie de „contestare a drepturilor și obligațiilor sale civile,” în temeiul articolului 6 § 1 din Convenție. De asemenea, Guvernul trebuie să se expună asupra faptului discriminării reclamantei, contrar prevederilor articolului 14 împreună cu articolul 8 din Convenție.

Potrivit avocatului Promo-LEX, Dumitru Sliusarenco: “Practicile de limitare și lipsire de capacitate juridică au cel mai des efecte distructive asupra întregii vieți a persoanei vizate. Aceste efecte includ izolare socială, distrugerea relațiilor personale și de familie, pierderea proprietății sau altor bunuri materiale, interdicția de a lua propriile decizii, iar uneori chiar abuzuri în instituțiile rezidențiale și expunerea la tratamente inumane. Cazul E.T. înglobează toate aceste efecte și reprezintă o mostră de injustiție nu doar împotriva reclamantei, dar împotriva unei întregi categorii sociale de persoane.”

Constataările Misiunii de observare Promo-LEX privind desfășurarea zilei alegerilor locale noi din 29 mai 2022

Observatorii Promo-LEX au monitorizat desfășurarea alegerilor locale noi în cele 10 localități din țară, unde au avut loc scrutinele pentru funcția de primar și consilier local.

Totodată, Misiunea de observare a efectuat și numărarea în paralel a voturilor, care au confirmat rezultatele preliminare, anunțate de Comisia Electorală Centrală. Informațiile au fost colectate și raportate de către 18 observatori pe termen scurt care au monitorizat procesul electoral din fiecare secție de votare.

Astfel, în primul tur au fost aleși **primarii** din localitățile Horodiște, raionul Rezina; Moara de Piatră, raionul Drochia; Tătărești, raionul Strășeni; Zăicani, raionul Râșcani, Hagimus, raionul Căușeni și **consiliile comunale** Lozova, raionul Strășeni și Bobeica, raionul Hîncești. Pe 12 iunie 2022 urmează să fie organizat turul doi de scrutin în localitățile Ghetlova, raionul Orhei, Glinjeni, raionul Fălești și Zastânca, raionul Soroca.

În rezultatul procesului de monitorizare a desfășurării alegerilor, prin prisma respectării principiilor democratice și a legislației s-a constatat că, secțiile de votare s-au deschis regulamentar. Pe parcursul zilei alegerilor, votarea a fost organizată eficient și s-a desfășurat, în general, liniștit.

Concomitent, observatorii Promo-LEX au raportat șase incidente. Și anume, în perimetrul a 100 de metri a secției de votare 30/24 Lozova s-a înregistrat un caz de agitație electorală, în secțiile de votare Ghetlova, Zastânca și Lozova au avut loc patru cazuri de fotografiere a buletinelor de vot, iar în secția de votare 20/07, Bobeica membrii biroului electoral au stopat înregistrarea video obligatorie a procesului de numărare a voturilor.

A fost sesizată și o diferență mare între numărul de cereri de votare cu urna mobilă depuse în localitățile unde a avut loc scrutinul electoral. Cele mai multe au fost solicitate în satele Glinjeni, Moara de Piatră și Zăicani unde au fost depuse 46, 51 și, respectiv, 66 de cereri pentru votarea la locul aflării. De cealaltă parte, în cinci secții de votare au

fost depuse doar între 2 și 4 astfel de cereri. Amintim că, potrivit bunelor practici internaționale, utilizarea urnelor mobile de vot nu este recomandată, deoarece este însoțită de un risc înalt de falsificare.

O altă constatare se referă la accesibilitatea secțiilor de votare. Circa 67% dintre acestea nu corespund cerințelor minime de accesibilitate și nu au rampă pentru persoanele cu deficiențe locomotorii.

Închiderea secțiilor de votare s-a desfășurat regulamentar. Numărarea voturilor de către organele electorale s-a efectuat rapid, cu excepția satului Zastânca, raionul Soroca. Circa 1/3 din birourile electorale au ignorat norma cu privire la obligativitatea prezentării buletinului de vot la numărare de către un singur membru.

Rezultatele numărării în paralel a voturilor pentru localitățile unde primarul a fost ales din primul tur le puteți vedea mai jos.

N.	Localitate	Primar ales	Rezultate preliminare CEC	Rezultate preliminare Promo-LEX	Diferența
1.	Moara de Piatră, raionul Drochia	Bejenaru Valentina (BECS)	332 (63,84%)	332 (63,85%)	+0,01%
2.	Horodiște, raionul Rezina	Iurcu Dorel (PAS)	406 (89,23%)	406 (89,23%)	–
3.	Tătărești, raionul Strășeni	Celeev Vladimir (PPO)	382 (64,53%)	382 (64,53%)	–
4.	Hagimus, raionul Căușeni	Cucerovschi Veaceslav (PLDM)	530 (59,02%)	530 (59,02%)	–
5.	Zăicani, raionul Râșcani	Tăbîrța Victor (BECS)	811 (91,02%)	811 (91,02%)	–

Precizăm, că formulele $i=c+j$ și $j=i-c$ nu au putut fi aplicate corect în cazul unui proces-verbal. Astfel, au fost numărate greșit fie buletinele neutilizate și anulate, fie semnăturile din listele electorale.

Cu începere din anul 2009, aceasta este a 23-a Misiune organizată de Asociația Promo-LEX, cu implicarea a peste 16 400 de observatori naționali. Misiunea de observare a alegerilor locale noi din 29 mai curent are loc cu susținerea financiară a Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională ([USAID](#)).

Pentru informații suplimentare:

Mariana Novac, coordonatoare de program, Asociația Promo-LEX,
Tel: 069339700

**Promo-LEX a prezentat
Raportul de țară CSO Meter
Moldova 2021**



Chișinău, 27 mai 2022 – Evoluțiile din mediul de activitate al organizațiilor societății civile (OSC), modul de dezvoltare al acestora, precum și problemele cu care s-au confruntat, în perioada decembrie 2020 – noiembrie 2021, se conțin în [Raportul de țară CSO Meter Moldova 2021](#), prezentat, astăzi, în cadrul unui eveniment, organizat de Asociația Promo-LEX.

Coordonatoarea de program Promo-LEX, Olga Manole, a menționat că documentul evidențiază schimbările din mediul OSC-urilor din Republica Moldova, evaluează 32 de standarde care fac parte din CSO Meter și oferă recomandări de optimizare pentru fiecare dintre cele 11 domenii – libertatea de asociere, tratament egal, acces la finanțare, libertatea de întrunire pașnică, dreptul de a participa la luarea deciziilor, libertatea de exprimare, dreptul la viața privată, obligația statului de a proteja, suport acordat de stat, cooperarea stat-OSC și drepturile digitale.

Procesul a inclus analiza situației de către Consiliul consultativ și membrii Hub-ului OSC, colectarea datelor,

interviuri, cercetare secundară, discuții în cadrul interviurilor de tip focus grup, scurte schimburi de informații și sistematizarea acestora. Rapoarte similare au fost realizate în cinci țări ale Parteneriatului Estic – Georgia, Armenia, Azerbaidjan, Ucraina și Moldova, cu folosirea unei metodologii comune.

Expertul Promo-LEX, autorul raportului, Florin Gîscă a vorbit despre constatările și recomandările pentru fiecare din cele 11 domenii analizate.

Raportorul a menționat că, în perioada analizată,

mediul general de activitate al organizațiilor societății civile a înregistrat schimbări puține sau chiar deloc în majoritatea domeniilor, cu excepția libertății de întrunire, în contextul în care, după relaxarea măsurilor antipandemice au fost anulate restricțiile privind întrunirile publice.

Printre recomandările pentru îmbunătățirea mediului de activitate al OSC-urilor, expertul Promo-LEX a enumerat adoptarea unui nou document strategic privind dezvoltarea societății civile, elaborarea unui registru modern al OSC-urilor și procedurilor conforme de înregistrare, ajustarea cadrului legal privind achizițiile publice, elaborarea unei platforme online unice pentru asigurarea transparenței și participării la procesul decizional, stabilirea unui mecanism unic de finanțare de stat a OSC-urilor etc.

La discuții au participat reprezentanți ai autorităților centrale, ai organizațiilor societății civile, parteneri de dezvoltare, membri ai Consiliului consultativ și Hub-ului OSC.



Raportul integral poate fi vizualizat pe pagina web oficială www.promolex.md.

Raportul și evenimentul sunt parte a Proiectului „CSO Meter: O busolă pentru un mediul favorabil și împuternicirea OSC-urilor”, implementat cu suportul financiar al Uniunii Europene. Proiectul este implementat de Centrul European pentru Dreptul Non Profit (ECNL) și partenerii săi: Centrul de Asistență Anticorupție al Transparency International în Armenia; MG Consulting LLC în Azerbaidjan; Institutul Societății Civile din Georgia; Asociația Promo-LEX în Moldova; Centrul de Cercetare Politică Independentă din Ucraina (UCIPR).

Administrația de la Tiraspol a decis sancționarea penală a persoanelor care vor depune plângeri cu privire la violarea drepturilor omului, adresate instanțelor internaționale

La data de 25 mai 2022, așa-numitul „Soviet Suprem” al regiunii transnistrene, a votat în a 2-a lectură, modificări la codul penal local. Astfel, persoanele care se vor adresa la instituțiile naționale străine (inclusiv cele ale R. Moldova)

sau internaționale, cu privire la abuzurile comise de reprezentanții structurilor *de facto* din stânga Nistrului, vor fi pedepsite penal. Acestea riscă până la 10 ani privațiune de libertate.

Asociația Promo-LEX a publicat un [apel la 22 februarie 2022](#), prin care a solicitat factorilor de decizie, inclusiv Guvernului Republicii Moldova, Misiunii OSCE, precum și partenerilor de dezvoltare întreprinderea acțiunilor prompte în vederea neadmiterii promovării unui "proiect de lege" care ar restrânge dreptul persoanelor aflate în regiunea transnistreană să depună plângeri și demersuri cu privire la violarea drepturilor sale.

În pofida apelurilor și atenționărilor legate de neadmiterea acestui "proiect de lege" administrația secesionistă a aprobat-o în lectură finală. Acest fapt demonstrează dorința regimului de a institui un sistem de persecutare a oricăror persoane care vor îndrăzni să se expună asupra violărilor grave ale drepturilor omului în regiune. Acest act intră în disonanță cu declarațiile "oficialilor" din Tiraspol cu privire la cooperarea cu instituțiilor străine, precum și ajutorul constant de care beneficiază.

În contextul actual al războiului declarat de către Rusia, care asigură jurisdicția *de facto* a regiunii, precum și ieșirea acestei țări din formatele internaționale de respectare a drepturilor omului, instituirea unor măsuri de acest gen de către administrația secesionistă va izola definitiv regiunea. În consecință ar exista riscul unor repercusiuni fără precedent în regiune și izolarea definitivă a regiunii.

În contextul acestor fapte reprobabile, solicităm repetat Guvernului Republicii Moldova, precum și instituțiilor partenere continuarea efortului de monitorizare a situației drepturilor omului și încurajarea victimelor violărilor drepturilor omului din regiune să comunice faptele ilegale.

Totodată solicităm aplicarea măsurilor de presiune care sunt le îndemână în vederea determinării la renunțarea acestor măsuri radicale.

Așa-numitul „proiect de lege” și nota informativă (justificarea) pot fi accesate [aici](#)